



**WETENSCHAPPELIJK COMITÉ
VAN HET FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR DE VEILIGHEID
VAN DE VOEDSELKETEN**

ADVIES 02-2014

Betreft: Ontwerp KB houdende maatregelen ter voorkoming van aangifteplichtige varkensziekten (dossier Sci Com 2013/21).

Advies goedgekeurd door het Wetenschappelijk Comité op 17 januari 2014.

Samenvatting

Er wordt een advies gevraagd aan het Wetenschappelijk Comité over een ontwerp KB dat maatregelen beschrijft ter voorkoming van het uitbreken van aangifteplichtige varkensziekten. Dit nieuwe KB heeft tot doel om het dagelijks correct toepassen van preventie- en bioveiligheidsmaatregelen in de varkenshouderij te stimuleren.

Het Wetenschappelijk Comité is van mening dat het ontwerp KB van goede kwaliteit is en kan bijdragen tot de verdere bewustwording omtrent bioveiligheid in de varkenssector en de correcte dagelijkse toepassing van deze maatregelen kan bevorderen. Het Comité formuleert enkele algemene en specifieke opmerkingen. Tot besluit brengt het Comité een gunstig advies uit mits rekening wordt gehouden met de gemaakte opmerkingen.

Summary

Advice 02-2014 of the Scientific Committee of the FASFC on the draft royal decree regarding the measures to be taken to prevent outbreaks of notifiable diseases in pigs. (dossier Sci Com 2013/21)

The Scientific Committee is asked to give an advice on a draft royal decree regarding the measures to be taken to prevent outbreaks of notifiable diseases in pigs. This new royal decree aims at stimulating the daily correct application of prevention and biosecurity measures in pig farming.

The Scientific Committee is of the opinion that the draft royal decree is of good quality and can contribute to the further development of awareness regarding biosecurity in pig farming and can stimulate the correct daily application of these measures. The Committee formulates some general and specific remarks. In conclusion the Committee gives a favorable advice, provided that the remarks are taken into account.

Sleutelwoorden

bioveiligheid – varkensziekten – diergezondheid – bewaking – wetgeving

1. Referentietermen

1.1. Vraagstelling

Er wordt een advies gevraagd aan het Wetenschappelijk Comité over een ontwerp KB houdende maatregelen ter voorkoming van aangifteplichtige varkensziekten.

Dit nieuwe KB heeft tot doel om het dagelijks correct toepassen van preventie- en bioveiligheidsmaatregelen in de varkenshouderij te stimuleren en meer specifiek om :

- de (tijdelijke) maatregelen ter voorkoming van epidemische varkensziekten zoals vermeld in het MB van 22/01/2007 over te nemen en aan te passen aan de huidige epidemiologische situatie en tezelfdertijd het MB van 22/01/2007 op te heffen dat door een nieuw koninklijk besluit zonder "rechtskracht" is ;
- de preventie- en bioveiligheidsmaatregelen die in andere tijdelijke ministeriële besluiten (MB van 11/02/1988 – dat recent opgeheven werd; MB van 13/11/2002) zijn voorgeschreven, op te nemen en te actualiseren en deze bovendien permanent en overal toepasbaar te maken.

1.2. Wettelijke context

Dierengezondheidswet van 24 maart 1987

Koninklijk Besluit van 25 april 1988 tot aanwijzing van de dierziekten die vallen onder de toepassing van het hoofdstuk III van de dierengezondheidswet van 24 maart 1988

Koninklijk Besluit van 14 juni 1993 tot bepaling van de uitrustingsvoorwaarden voor het houden van varkens

Koninklijk Besluit van 15 februari 1995 betreffende de identificatie van varkens

Ministerieel Besluit van 11 februari 1988 houdende tijdelijke begeleidende maatregelen met het oog op de stopzetting van de vaccinatie tegen de klassieke varkenspest

Ministerieel Besluit van 22 april 2002 houdende tijdelijke maatregelen ter bestrijding van mond- en klauwzeer

Ministerieel Besluit van 13 november 2002 houdende tijdelijke maatregelen ter bestrijding van de klassieke varkenspest bij everzwijnen en ter bescherming van de varkensstapel tegen de insleep van klassieke varkenspest door everzwijnen

Ministerieel Besluit van 22/01/2007 houdende tijdelijke maatregelen ter voorkoming van epizoötische ziekten van varkens

Beschikking van de Commissie van 21 februari 2008 betreffende aanvullende garanties ten aanzien van de ziekte van Aujeszky voor het intracommunautaire handelsverkeer van varkens, en betreffende criteria voor de over deze ziekte te verstrekken gegevens

Overwegende de besprekingen tijdens de werkgroepvergadering van 14 oktober 2013 en de plenaire zittingen van 18 oktober 2013 en 17 januari 2014;

geeft het Wetenschappelijk Comité het volgende advies :

2. Advies

2.1. Algemene beschouwingen

Het Wetenschappelijk Comité is van mening dat het voorliggend ontwerp KB van goede kwaliteit is en kan bijdragen tot de bewustmaking van het belang van bioveiligheidsmaatregelen in de varkenssector en tot de correcte toepassing ervan.

Het Comité wenst te onderlijnen dat het een goede zaak is om de term 'epizoötisch' te vervangen door de term 'epidemisch' conform de hedendaagse wetenschappelijke terminologie (Dohoo et al., 1994). Het Comité raadt aan om deze terminologie voortaan ook in andere veterinaire wetgeving toe te passen.

Er wordt opgemerkt dat het KB enerzijds handelt over epizoötische ziekten waarvoor het risico op insleep eerder ligt bij de import van varkens uit niet-vrije landen en anderzijds over aangifteplichtige ziekten waarvoor het risico op insleep eerder uitgaat van de wilde varkenspopulatie in België. Dit kan voor verwarring zorgen, temeer omdat de epizoötische ziekten ook aangifteplichtig zijn. Bovendien kunnen de epizoötische ziekten ook worden overgedragen door wilde varkens.

Verder wordt er ook aangeraden om de term 'aangifteplichtige ziekten' te vervangen door 'gereguleerde ziekten' in overeenstemming met het ontwerp KB tot aanwijzing van de dierenziekten die vallen onder de toepassing van hoofdstuk III van de dierengezondheidswet van 24 maart 1987 en tot regeling van de meldingsplicht dat in voorbereiding is.

Het Wetenschappelijk Comité is voorstander om van het huidige Hoofdstuk 4 een Hoofdstuk 2 te maken en dit laatste uit te breiden met een volledig overzicht van de wettelijk verplichte bioveiligheidsmaatregelen op varkensbedrijven (inclusief diegene die nog in andere wetgeving wordt vermeld zoals bijvoorbeeld in het KB van 14 juni 1993 tot bepaling van de uitrustingsvoorwaarden voor het houden van varkens). Dit zou immers de duidelijkheid bevorderen en een correcte toepassing van deze maatregelen op het terrein vereenvoudigen. Verder zou dit ook toelaten om een perfecte harmonisatie met andere wetgeving te bekomen.

Er dient te worden nagegaan of er geen overlappingsen of tegenstrijdigheden bestaan met het MB houdende tijdelijke maatregelen ter bestrijding van mond- en klauwzeer van 22 april 2002 en dit ontwerp KB.

Er dient eveneens te worden nagegaan of er geen tegenstrijdigheden bestaan met de Europese Beschikking betreffende aanvullende garanties ten aanzien van de ziekte van Aujeszky voor het intracommunautaire handelsverkeer van varkens, en betreffende criteria voor de over deze ziekte te verstrekken gegevens.

Doorheen het KB wordt zowel de term 'beslag' als 'inrichting' gebruikt. Het Wetenschappelijk Comité raadt aan de terminologie te harmoniseren of het verschil tussen beide termen te verduidelijken in de lijst met definities onder Artikel 2.

Er wordt aangeraden om het all-in / all-out principe duidelijk in het ontwerp KB op te nemen en te definiëren. Volgens dit principe komt bij het verplaatsen of afvoeren van dieren de betreffende stal, compartiment of vervoersmiddel (steeds een zelfde omsloten luchtvolume) telkens volledig leeg vooraleer er nieuwe dieren in worden onder gebracht. Conform de goede hygiënische praktijken is het aangewezen dat de nieuwe dieren pas na grondige reiniging, desinfectie en opdrogen in de ruimte geïntroduceerd worden.

2.2. Specifieke opmerkingen

- Artikel 2:
 - o Ontsmetting: toevoegen van volgende woorden: *na de reiniging, het gebruiken van een ontsmettingsmiddel of een evenwaardig alternatief met akkoord van de overheid, ...* Het evenwaardig alternatief kan daarbij zowel betrekking hebben op de ontsmettingsprocedure als op het ontsmettingsmiddel.
 - o Big: het Comité vraagt zich af hoe een varken voor het spenen dan dient te worden genoemd en pleit voor de definitie zoals in het KB betreffende de identificatie van varkens van 15 februari 1995 = een varken van minder dan 12 weken oud.
 - o Quarantainestal: er wordt aangeraden om in de definitie te specificeren dat het gaat om een compartiment met een zelfde omsloten luchtvolume dat zeer duidelijk (fysiek) afgesloten dient te zijn van de andere omsloten luchtvolumes op het bedrijf waarin de andere varkens zich bevinden. Dit impliceert dat de mestkelders dienen gescheiden te zijn.
- Artikel 3:
 - o §1: er wordt aangeraden om de paragraaf uit te breiden tot alle vervoerders – niet enkel degene die in België zijn gevestigd – die dieren (en niet enkel varkens) vervoerd hebben in een risicogebied. Voor een aantal ziekten kunnen immers ook andere diersoorten van belang zijn voor de overdracht/introductie bij varkens.
 - o §2: Het zou interessant zijn om de ingevulde verklaringen van reiniging en ontsmetting ook te registreren in SANITEL.
 - o §4: de verklaringen van reiniging en ontsmetting (zie bijlage 2) dienen gedurende 5 jaar bijgehouden te worden. Het Wetenschappelijk Comité heeft geen probleem met deze termijn, maar raadt een harmonisatie van deze termijn met andere wetgeving aan om verwarring te vermijden.
- Artikel 4:
 - o Er is sprake van een termijn van 3 dagen terwijl er in artikel 7 sprake is van 48u. Beide termijnen dienen best gelijkgeschakeld te zijn. Voor het Wetenschappelijk Comité volstaat een termijn van 48u. Het is immers geweten uit de literatuur (Sellers et al., 1970 en www.biocheck.ugent.be) dat het MKZ-virus niet langer dan 48u kan overleven op materiaal en mensen.
 - o Het Comité wenst de volgende zaken toe te voegen: *De in het vorige lid bedoelde personen moeten in het daarvoor bestemde lokaal of elders, als dit lokaal niet verplicht is, propere laarzen en kledij of overkledij van het bedrijf of wegwerpkledij aantrekken voordat zij de varkensstallen betreden en alle voorzorgen, waaronder zeker het wassen van de handen, nemen die noodzakelijk zijn om het verspreiden van besmettelijke agentia te vermijden.*
- Artikel 8, §1, b): NL: ...toegang heeft tot een uitloop; FR: ... *séparation en matériaux durs*
- Artikel 10: Het Wetenschappelijk Comité is van mening dat het gebruik van ontsmettingsbaden in principe een goede maatregel is, maar dat in de praktijk dergelijke voetbaden vaak inadequaat gebruikt worden. Het is immers geweten dat alle vuil en faeces dienen verwijderd te zijn van het schoeisel vooraleer in het ontsmettingsbad te stappen. De concentratie van het ontsmettingsmiddel dient steeds op peil te worden gehouden en de vloeistof dient zichtbaar helder te zijn. De contacttijd dient ook voldoende lang te zijn en kan soms enkele minuten bedragen afhankelijk van het gebruikte desinfectans (Amass et al., 2000). De praktijk leert echter dat deze voorwaarden zelden gerespecteerd worden en dat op die manier het aantal pathogenen op schoeisel eerder verhoogd dan verlaagd wordt. Het Wetenschappelijk Comité is dan ook van mening dat het gebruik van bedrijfseigen kledij en schoeisel en het wassen van de handen vooraleer bij de dieren te gaan, onder praktijkomstandigheden gemakkelijker correct kan worden toegepast en vaak een veel groter effect heeft op de bioveiligheid van een bedrijf dan het gebruik van ontsmettingbaden. Deze maatregelen worden bovendien best toegepast aan de ingang van elke stal.
- Artikel 11:
 - o §1, 1°: FR versie: *relation permanente*

- §1: ... *mag tijdens de vier weken na die aanvoer alleen varkens rechtstreeks naar het slachthuis afvoeren.*
- §2: vleesvarken in plaats van mestvarken
- §2 en §3: er wordt aangeraden om duidelijk te vermelden dat het all in / all out principe strikt dient te worden nageleefd en de (nieuwe) dieren enkel mogen worden opgezet na grondige reiniging en ontsmetting.

3. Conclusies

Het ontwerp KB is van goede kwaliteit en kan bijdragen tot de bewustwording omtrent het belang van bioveiligheidsmaatregelen in de varkenssector en de correcte dagelijkse toepassing van deze maatregelen.

Het Wetenschappelijk Comité brengt een gunstig advies uit, mits rekening wordt gehouden met de gemaakte opmerkingen.

Voor het Wetenschappelijk Comité,
De Voorzitter,

Prof. Em. Dr. Pharm. C. Van Peteghem (Get.)

Brussel, 24/01/2014

Referenties

Amass S.F., Vyverberg B.D., Ragland D., Dowell C.A., Anderson C.D., Stover J.H., Beaudry D.J. Evaluating the efficacy of boot baths in biosecurity protocols. *Journal of Swine Health and Production* 2000, 8, 169-173.

Dohoo I.S., Morris R.S., Martin S.W., Perry B.D., Bernardo T., Erb H., Thrusfield M., Smith R., Welte V.R. *Epidemiology. Nature* 1994, 368, 284.

Sellers R.F., Donaldson A.I., Herniman K.A.J. Inhalation, persistence and dispersal of foot-and-mouth disease virus by man. *Journal of Hygiene* 2006, 68, 565-573.

www.biocheck.ugent.be

Leden van het Wetenschappelijk Comité

Het Wetenschappelijk Comité is samengesteld uit de volgende leden :

D. Berkvens, A. Clinquart, G. Daube, P. Delahaut, B. De Meulenaer, L. De Zutter, J. Dewulf, P. Gustin, L. Herman, P. Hoet, H. Imberechts, A. Legrève, C. Matthys, C. Saegerman, M.-L. Scippo, M. Sindic, N. Speybroeck, W. Steurbaut, E. Thiry, M. Uyttendaele, T. van den Berg, C. Van Peteghem

Belangenconflict

Er werden geen belangenconflicten vastgesteld.

Dankbetuiging

Het Wetenschappelijk Comité dankt de Stafdirectie voor risicobeoordeling en de leden van de werkgroep voor de voorbereiding van het ontwerpadvies. De werkgroep was samengesteld uit :

Leden van het Wetenschappelijk Comité	J. Dewulf (verslaggever), E. Thiry, T. van den Berg
Externe experts	A.B. Cay (CODA), S. De Vlieghe (UGent), D. Maes (UGent)

Wettelijk kader van het advies

Wet van 4 februari 2000 houdende oprichting van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, inzonderheid artikel 8;

Koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen;

Huishoudelijk reglement, bedoeld in artikel 3 van het koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, goedgekeurd door de Minister op 9 juni 2011.

Disclaimer

Het Wetenschappelijk Comité behoudt zich, te allen tijde, het recht voor dit advies te wijzigen indien nieuwe informatie en gegevens ter beschikking komen na de publicatie van deze versie.